

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose
in evropske zadeve

**Poročilo o Srečanju predsednikov
odborov parlamentov Evropske unije
za evropske zadeve (COSAC)**

Dublin, 27. in 28. 1. 2013

V Dublinu je 27. in 28. 1. 2013 potekalo Srečanje predsednikov odborov parlamentov Evropske unije za evropske zadeve (COSAC). Udeležil se ga je predsednik Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve dr. Janvit Golob.

Iz Republike Slovenije je na Srečanju sodeloval tudi predsednik Odbora Državnega zbora za zadeve Evropske unije Roman Jakič.

Srečanje, ki ga je vodil Dominic Hannigan, predsednik Skupnega odbora za zadeve Evropske unije v irskem parlamentu, je imelo naslednji dnevni red:

1. Pozdravni nagovor predsednika Skupnega odbora za zadeve Evropske unije Dominica Hannigana.
2. Potrditev dnevnega reda tokratnega Srečanja predsednikov odborov.
3. Postopkovne zadeve COSAC-a.
 - a. Poročilo o srečanju predsedniške Trojke
 - b. Osnutek dnevnega reda XLIX. plenarnega zasedanja.
 - c. Osnutek 19. polletnega poročila.
 - č. Prejeta pisma.
4. Prednostne naloge irskega predsedstva Svetu EU (osrednji govornik: Brendan Howlin, irski minister za javno porabo in reforme).
5. Prihodnost Evrope - na poti k pravi Ekonomski in monetarni uniji (osrednji govornik: podpredsednik Evropske komisije in komisar za medinstitucionalne odnose in administrativne zadeve Maroš Šefčovič).

Ad 1)

Predsednik Skupnega odbora Dominic Hannigan je poudaril, da imajo nacionalni parlamenti pomembno vlogo pri oblikovanju prihodnosti EU, še posebej ko gre za verodostojnost procesa, katerega cilj bo prava in poglobljena Ekonomska in monetarna unija. Izpostavil je, da je irsko predsedstvo usmerjeno v približanju EU državljanom, od tod tudi slogan predsedstva: stabilnost, delovna mesta in rast, saj so ti tisto ključno, kar državljani pričakujejo od EU.

Ad 2)

Predsednik Skupnega odbora unije Dominic Hannigan je predstavil dnevni red tokratnega Srečanja predsednikov odborov, ki so ga udeleženci potrdili.

Ad 3a)

Predsednik Skupnega odbora Dominic Hannigan je udeležence seznanil, da je Trojka potrdila dnevni red tokratnega Srečanja in osnutek XLIX. plenarnega zasedanja COSAC-a.

Ad 3b)

Predsednik Skupnega odbora Dominic Hannigan je predstavil osnutek dnevnega reda XLIX. plenarnega zasedanja COSAC-a, ki bo od 23. do 25. 6. 2013 v Dublinu.

Udeleženci Srečanja so se s strinjali s predlaganim osnutkom dnevnega reda plenarnega zasedanja.

Ad 3c)

Predsednik Skupnega odbora za zadeve Evropske unije Dominic Hannigan je predstavil strukturo 19. polletnega poročila, ki so jo udeleženci Srečanja potrdili.

Ad 3č)

V zvezi s prejetimi pismi je potekala razprava o pismu predsednika Odbora za zadeve Evropske unije Romana Jakiča. Ta je dodatno pojasnil, da je temeljno sporočilo pisma predlagati, da irsko ali eno od prihodnjih predsedstev COSAC-a pripravi razpravo o vlogi nacionalnih parlamentov (NP) pri oblikovanju Ekonomske in monetarne unije (EMU). Prepričan je namreč, da bo tokratna - sicer uspešna - razprava s komisarjem Šefčovičem bolj splošne narave. Poudarek njegovega predloga pa je, da bi imeli razpravo o demokratični legitimnosti in odgovornosti v tem procesu, in sicer v duhu pisma, ki so nekateri kolegi poslali predsedniku Evropskega sveta Van Rompuy.

Odzivi predstavnikov parlamentov:

- DK: pojasnilo pisma iz Koebenhavna, saj temeljnih idej o legitimnosti in odgovornosti še ni. 11. 3. naj bi bil neformalni sestanek na to temo ponovno v Koebenhavnu.
- NL: podpora pismu predsednika Jakiča. Podan je bil tudi predlog za plenarno zasedanje v okviru 19. polletnega poročila – izmenjava najboljših praks naj bo v središču poročila.
- FR: resolucija Nacionalne skupščine je opozorila na komplementarnost pristojnosti Evropskega in NP, ko gre za ta proces.
- BE: EP zastopa evropske državljane, NP predstavljajo državljane držav članic. Pri tem obstaja bistvena razlika, saj ima prvi večjo stabilnost za razliko od NP. Čutiti je neke vrste tekmovalnost NP, ki se zavedajo možne izgube suverenosti na področju financ, proračuna; EP pa pričakuje večjo vključenost na tem področju.
- PL: vključiti razpravo o proračunu.
- UK: vprašanje, kdo vodi UK – tj. ključno vprašanje za UK in Evropo. Vprašanje ekonomije, davkov – volivci bodo odločali o teh zadevah. Nemogoče je imeti dva parlamenta, ki odločata o tem. V UK ne bosta dva parlamenta odločala o upravljanju UK o teh vprašanjih.
- EP: eno vprašanje – dnevni red, drugo – predlog slovenskih kolegov. Eno vprašanje je demokratična legitimnost in odgovornost v EU (to opredeljeno v pogodbah), drugo pa ti dve v zadevah, ki niso določene s pogodbami. To drugo je stvar razprave in pripada le DČ in ne razpravi na evropski ravni.
- DE: to vprašanje zadeva proračune DČ in s tem NP, ne pa EP.

- Predsednik Skupnega odbora Dominic Hannigan je poudaril, da je to vprašanje vključeno v 19. polletno poročilo in bi bila v tem okviru možna razprava. Hkrati bo o tem razpravljala tudi Konferenca predsednikov parlamentov EU. V Trojki si bodo prizadevali za ustrezno rešitev.

Ad 4)

Brendan Howlin, irski minister za javno porabo in reforme, je predstavil prednostne naloge irskega predsedstva Svetu Evropske unije v prvi polovici leta 2013. Predsedovanje Svetu v letu 2013 bo za Irsko že sedmo – zadnje pred tem je bilo leta 2004, ko je v EU vstopilo deset novih članic. Irsko predsedstvo si bo prizadevalo za čim bolj odprto in transparentno delo in sodelovanje z vsemi institucijami. Temeljne prednostne naloge bodo predstavljali ukrepi v zvezi s ponovno vzpostavitvijo ekonomske stabilnosti in spodbujanje rasti in delovnih mest. Te prednostne naloge niso novost, vendar pa je program predsedstva v večji meri program Unije kot celote ter »rezultat podedovanega stanja projektov«, s katerimi je treba nadaljevati.

Na področju gospodarske stabilnosti bo prednostna naloga implementacija dogovorov, ki zadevajo finančno disciplino. V času predsedstva bo v veljavo stopil fiskalni pakt, pričel se bo nov Evropski semester. Drug pomemben obširnejši cilj je bančna unija. Nedavno je bil dosežen velik napredek glede soglasja o enotnem nadzornem mehanizmu. Ključna prioriteta irskega predsedstva bo zdaj čimprejšnji pričetek dialoga z EP. Tehnično gre za dva ukrepa, ki pa sta politično obravnavana kot paket - tako s strani DČ kakor EP. Irsko predsedstvo je prav tako podedovalo osnutke aktov glede bančnih resolucij in garancijskih shem. Evropski svet si je za cilj zastavil dosego soglasja o teh vprašanjih do konca junija. Na področju skupnega trga je Evropski svet določil štiri področja, na katerih naj bi irsko predsedstvo do konca junija zaključilo svoje delo: poklicne kvalifikacije, javna naročila, napoteni delavci in elektronski podpis. Komisija naj bi prav tako predstavila predloge aktov iz Akta za enotni trg II in Svet bo pričel razpravo o tem. Obstaja še vrsta drugih pomembnih ukrepov, povezanih z rastjo in delovnimi mesti, ki ne sodijo v sklop Akta za enotni trg, na primer o varovanju podatkov, ki zadeva tako skupni trg kakor pravosodje in notranjo politiko. Ta še vedno temelji na direktivi iz leta 1995, ki je zastarela in jo je treba spremeniti. Kar zadeva večletni finančni okvir (VFO) 2014-2020, je nadaljevanje iskanje kompromisa odvisno od predsednika Van Rompuyja, ki bo to vprašanje uvrstil na dnevni red februarskega zasedanja. V tej fazi bo vloga irskega predsedstva zgolj sodelovalna, pomembnejša pa bo postala, ko bo enkrat dosežen politični dogovor. Poleg tega obstaja še približno 67 individualnih zakonodajnih aktov, ki so ožje povezani z VFO. Če bi dogovor o VFO bil dosežen na novembrskem vrhu, bi bilo tudi dogovore o teh posameznih področjih realno doseči že v času irskega predsedstva. Tako pa je njihov cilj doseči čim večji napredek v pogajanjih, saj ni smiselno pričakovati, da bo dogovor glede vseh vidikov VFO dosežen do konca junija. Na področju politike širitve irsko predsedstvo namerava delovati v smislu napredka pri odnosih s Srbijo, Kosovom in Makedonijo ter Črno goro in Islandijo. Za slednjo velik izziv ostaja predvsem poglavje o ribištvu, ki pa ga verjetno ne bodo načenjali pred islandskimi parlamentarnimi volitvami, ki bodo pomladi. Predsedstvo si želi tudi novega zagona v pogajanjih s Turčijo in upa, da mu bo uspelo odpreti vsaj eno poglavje. Komisija bo za Srbijo, Kosovo in Makedonijo pomladi objavila poročila o napredku (predvsem glede napredka dialoga Srbija-Kosovo), v Svetu pa bo nato sledila debata in ocena poteka pogajanj.

Minister Howlin je v zaključku predstavitve poudaril, da bodo pri gospodarskih vprašanjih v ospredju brezposelnost mladih ter reforme na evropski in nacionalni ravni. Pri tem naj bi se izpostavilo načrtovanje ustreznih pogojev za oblikovanje delovnih mest, ki bodo pomenila upanje za evropske državljane in hkrati znamenje, da smo na pravi poti. Tako bo poudarek pri delu irskega predsedstva na stabilnosti, delovnih mestih in rasti. Izhodišče pri tem bodo lastne irske izkušnje. Predsedstvo si bo prizadevalo za spodbujanje samozavesti pri proizvajalcih, zaposlenih in porabnikih. Opozoril je, da gre pri tem za kompleksna vprašanja, za katera je odgovornost na evropski in nacionalni ravni. Pri tem je izpostavil tudi

odgovornost nacionalnih parlamentov in z vidika njihovega sodelovanja na ravni EU njihovo vlogo pri zagotavljanju demokratične legitimnosti in odgovornosti temu procesu. To je po njegovem mnenju tudi eden od ključnih vidikov delovanja COSAC-a. Še posebej je poudaril pomen spoštovanja nacionalnih pristojnosti oziroma suverenosti. To pomeni, da je treba tudi s tega vidika ustrezno razložiti proces integracije državljanom. To pa terja več razprave med EU, organizacijami in državljani. Odbori za zadeve EU imajo pomembno vlogo pri tem, še posebej pri dialogu z mladimi državljani.

Ad 5)

Podpredsednik Evropske komisije in komisar za medinstitucionalne odnose in administrativne zadeve Maroš Šefčovič je predstavil načrt za pravo ekonomsko in monetarno unijo, ki je ključen za trdno in stabilno finančno, fiskalno, ekonomsko in politično strukturo EU. V pravi ekonomski in monetarni uniji bi bile vse pomembne odločitve držav članic o ekonomski in fiskalni politiki predmet poglobljenega sodelovanja, potrjevanja in nadzora na evropski ravni. Nekatere od potrebnih ukrepov bo mogoče sprejeti v mejah obstoječih pogodb EU. Za nekatere druge pa bodo potrebne spremembe pogodb EU in nove pristojnosti Unije. Poglobljanje ekonomske in monetarne unije mora temeljiti na institucionalnem in pravnem okviru pogodb EU. Območje evra se mora biti sposobno povezati hitreje in tesneje kot celotna EU, hkrati pa mora ohranjati celovitost politik na ravni celotne EU, zlasti enotnega trga. To pomeni, da morajo biti ukrepi območja evra odprti za sodelovanje drugih držav članic, kadar koli je to mogoče. Čeprav pogodbe EU določajo, da nekateri predpisi veljajo samo za države članice območja evra, je treba upoštevati, da je sedanja zasnova območja evra zgolj začasna, saj bodo vse države članice (razen Danske in Združenega kraljestva) sčasoma postale polnopravne članice tega območja v skladu s pogodbami EU. Večja demokratična odgovornost mora spremljati kakršno koli spremembo pogodb, ki določata dodatne naddržavne pristojnosti na ravni EU. Eden od načinov za okrepitev legitimnosti EU bi lahko bila širitev pristojnosti Sodišča EU. Podpredsednik Komisije Šefčovič je poudaril, da je ena od temeljnih nalog institucij Unije in politike sploh, da morajo poskrbeti ne le za zaupanje javnosti v enotni trg, ampak predvsem za zaupanje v Unijo kot tako. Kar se tiče modelov upravljanja, je v EU napravljen premik od t. i. kriznega menedžmenta v smeri bolj proaktivnega pristopa v smislu, da ima EU ustrezne mehanizme za povrnitev zaupanja državljanov vanjo ter da se je zmožna uspešno spoprijeti s temeljnimi izzivi, zlasti s problemom brezposelnosti. Parlamentarci imajo tudi ključno vlogo pri spodbujanju potrebnih nacionalnih in evropskih politik pri državljanih. V tem smislu so lahko ključni akter za odpravljanje demokratičnega primanjkljaja med EU in državljani, saj v svojem volilnem okolju lahko z volivci razpravljajo o konkretnih predlogih in rešitvah, ki zadevajo EU in njeno prihodnost.

V okviru te teme je razpravljal tudi predsednik Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve prof. dr. Janvit Golob, ki je poudaril, da je za manjše države članice Evropske unije še posebej pomembno, da izgradijo svojo uspešno, specifično gospodarstvo in s tem zaščitijo svojo lastno suverenost in identiteto. Pri tem ima pomembno vlogo tudi parlamentarna konferenca COSAC.

Predsednik Odbora Državnega zbora za zadeve Evropske unije Roman Jakič je v govoru izpostavil pomen sporočila Komisije in poročila predsednika Evropskega sveta za oblikovanje vizije Ekonomske in monetarne unije ter načinov, kako se lahko najboljše prispeva k stabilnosti, novim delovnim mestom in rasti. Po njegovem mnenju imajo tu nacionalni parlamenti pomembno vlogo, saj po eni strani krepijo demokratično legitimnost in odgovornost procesa, po drugi strani pa konstruktivno podpirajo integrirani proračunski okvir. Ker sprejetje odločitev glede nacionalnih proračunov predstavlja eno od ključnih elementov moči, s katerimi razpolagajo nacionalni parlamenti, se lahko takšen proračunski okvir Ekonomske in monetarne unije uveljavi le z njihovim aktivnim sodelovanjem. Enako velja za

integrirani okvir ekonomske politike. Slednji bi moral slediti načelom, ki so določena v Evropskem semestru in paktu "evro plus". Tu velja omeniti, da je uveljavitev programa stabilnosti omogočila nacionalnim parlamentom, da v najbolj zgodnji fazi dobijo od vlade natančne informacije o njenih načrtih glede proračuna. Tako imajo več možnosti, da vplivajo na njegovo oblikovanje. Če vlada ne upošteva smernic, ki jih dobi v okviru Evropskega semestra, se lahko nacionalni parlamenti na to odzovejo z ustreznimi odločitvami. Čeprav se Jakič v razpravi ni izrecno dotaknil integriranega finančnega okvira, pa je ob koncu razprave izrazil prepričanje, da imajo nacionalni parlamenti vse možnosti, da igrajo ključno vlogo pri zagotavljanju štirih bistvenih sestavnih elementih, ki so nujni za oblikovanje stabilne in uspešne Ekonomske in monetarne unije.

prof. dr. Janvit Golob
predsednik